

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою СГН

доц. Оксана МАКСИМЕЦЬ

«___» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» за ОПП «Садівництво і
виноградарство» (на основі повної загальної середньої освіти)
факультет Агротехнологій та екології

2020–2021 н.р.

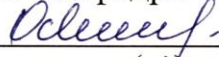
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» за ОПП «Садівництво і виноградарство» (на основі повної загальної середньої освіти). – Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь, 2020 – 19 с.

Розробник: к.і.н., доцент Мельник О.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук

Протокол № 1 від «2» вересня 2020 року

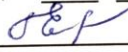
Завідувач кафедри СГН

доц.
(підпис)

Оксана МАКСИМЕЦЬ
(ім'я, прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету Агротехнологій та екології зі спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» за ОПП «Садівництво і виноградарство» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № __ від «__» _____ 2020 року

Голова, доцент Олена ГРИГОРЕНКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань <u>20 Аграрні науки та продовольство</u> (шифр і назва)	<u>Обов'язкова</u> (обов'язкова або вибіркова)	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність: <u>203 «Садівництво і віноградарство»</u> (шифр та назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	2-й
Тижневе навантаження: - аудиторних занять 2 год. - самостійна робота студента 4 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	12 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	26 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	52 год.
		Форма контролю: <u>диференційований залік</u>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення курсу – засвоєння та розуміння студентами історії виникнення та формування українського народу та української державності, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності соціальних груп в Україні на відповідних етапах історичного розвитку; вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, визначення ролі і місця вітчизняної культури у світовій та європейській культурній спадщині.

Завдання курсу полягає в тому, щоб на основі наукових принципів, насамперед, принципу історизму, поглядів учених істориків, прогресивних вітчизняних та зарубіжних авторів, об'єктивно вивчити явища та процеси в історії суспільно-політичного і культурного життя України в зв'язку з розвитком світової цивілізації; сформувати громадянські якості – патріотизм та повагу до Батьківщини; показати роль народу і окремих особистостей в розвитку суспільства; пізнати моральні і етичні цінності людства в їх розвитку, зрозуміти такі категорії, як честь, обов'язок перед суспільством.

При вивченні дисципліни студент повинен:

Знати_

- поняття про місце курсу в системі гуманітарних наук, його предмет і завдання, методи історичного дослідження та наукову періодизацію;
- специфіку економічного розвитку українських земель від давнини до поч. ХХІ ст.;
- особливості суспільно-політичних процесів в Україні від перших державних утворень на її території до сучасної Української держави; досягнення та проблеми розвитку державності України на всіх історичних етапах;
- здобутки матеріальної і духовної культури українського народу;
- досягнення, місце та роль української культури в контексті світової культури.

Вміти_

- користуватися науковою літературою в процесі підготовки до семінарського заняття та при написанні реферату;
- логічно та доказово викладати матеріал, відповісти на поставлені питання;
- на підставі аналізу історичних фактів виявляти причинно-наслідкові зв'язки подій, явищ, процесів;
- утверджувати гуманістичні ідеї, моральні та етичні засади у процесі здійснення професійної діяльності;
- орієнтуватися в основних етапах розвитку та еволюції української культури;
- берегти культурні надбання українського народу,
- визначити роль української культури у контексті всесвітнього процесу.
- **Бути ознайомленим_**

- з основними подіями української історії та культури, перспективами подальшого розвитку України;
- з основними методами історико-культурного дослідження і прийомами застосування їх при аналізі історико-культурних подій; принципами утворення та діяльності політичних партій України.

Навчальна програма розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалавра. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Україна від первісного ладу до початку ХХ ст.

Тема 1. СТАРОДАВНІЙ ТА ДАВНЬОРУСЬКИЙ ПЕРІОД В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Час появи людини на території України, та основні етапи розвитку первісного суспільства згідно археологічних даних. Поява трипільської культури та генезис патріархально-родових відносин.

Поява та розвиток на півдні України кочових племен кіммерійців, скіфів, сарматів та інших. Вплив на розвиток історії України античних міст Криму та Північного Причорномор'я.

Архаїчні культури на території України. Доісторичні поселення України (кам'яний, мідний і бронзовий віки). Трипільська культура: побут та традиції. Перші культурні символи Трипілля. Антична доба в історії української культури. Періодизація Античності в контексті вітчизняної культури. Значення Античності для формування української культури.

Різноманітність культур кочівників України. Специфіка культурного буття кочівників. Особливості релігійного культу. Спільні мотиви художньої культури кочівників: кіммерійців, скіфів, сарматів.

Етногенез слов'ян, та передумови утворення державності у східних слов'ян. Антський союз "Норманська теорія" походження Київської Русі та її оцінка в сучасній історіографії.

Утворення держави Київська Русь та її соціально-економічний та політичний лад. Запровадження християнства, реформи Ярослава Мудрого та економічний та культурний розвиток Давньоруської держави в Х-ХІІ ст. Значення християнства для розвитку давньоруської культури.

Причини та наслідки феодалної роздробленості Київської Русі. Монголо-татарська навала та її значення на подальший розвиток східних слов'ян.

Утворення Галицько-Волинського князівства та внутрішня і зовнішня політика Романа Мстиславовича та Данила Романовича (Галицького). Історичне значення Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

Тема 2. ПОЛІТИЧНИЙ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В СКЛАДІ ЛИТВИ, ПОЛЬШІ ТА РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ.

Перехід українських земель до складу Литви, та їхній розвиток в XIV-першій половині XVI ст. Кревська унія, та початок польської експансії на українські землі.

Люблінська унія Литви та Польщі, та соціально-економічний і культурно-національний розвиток українців в складі Речі Посполитої. Державний та адміністративний устрій українських земель в складі Речі Посполитої. Початок формування української народності.

Діалог та взаємодія національних культур у Речі Посполитій. Етноконфесійна ситуація у Великому князівстві Литовському та Речі Посполитій. Ідеї Реформації та формування національних культур.

Нове відчуття світу, розуміння ролі людини у світі, бажання передати власні знання і досвід майбутнім поколінням привели до виникнення українського книгодрукування.

Формуванню до цього часу незнаної на Русі відкритої міської культури поліетнічного типу та проникненню впливових у той час в Західній Європі гуманістичних ідей.

Виникнення козацтва та місця Запорізької січі в її розвитку. Зв'язки козацтва з російською державою, та їхня боротьба з мусульманськими сусідами. Роль козацтва та братств в підвищенні української самосвідомості.

Причини національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Воєнні дії 1648-1653 рр., умови Зборівського та Білоцерківського договорів. Міжнародні зв'язки уряду Б.Хмельницького в пошуках союзників. Переяславська Рада та Березневі статті 1654р.

Розвиток права ("Литовські статuti"). Просвітницька діяльність єзуїтів. Українська культура в боротьбі за православну духовність і національну ідентичність

Формування освітньої системи. Києво-Могилянська колегія - духовно-культурний центр православного населення. Друкарство та його значення в утвердженні культурно-конфесійної свідомості. Діяльність І.Федорова. Полемічна публіцистика

Тема 3. КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 17 – 18 СТ.

Смерть Б.Хмельницького та суперечки серед козацької старшини щодо додержання Росією умов Березневих статей. Андрусівський мир, та поділ Росією та Польщею українських земель. Громадянська війна між прибічниками Лівобережного та Правобережного гетьманів України.

Формування ладу Гетьманщини на території Лівобережної України. Місце І.С.Мазепи в історії України. Полтавська битва та розвиток українських земель в складі Росії в першій половині XVIII ст.

Утворення Новоросійської губернії, та ліквідація Гетьманщини й Запорізької січі Катериною II. Указ імператриці 1783 р. і юридичне оформлення кріпосного права на Лівобережжі: Подальша доля козацтва.

Адміністративно-політичний устрій українських земель в складі Російської імперії, та посилення соціально-економічної та суспільно-політичної централізації Російської імперії.

Розширення території Російської імперії за рахунок трьох поділів Польщі та приєднання Кримського ханства, та соціально-економічні зміни на цих землях.

Самобутність українського бароко. Роль козацтва у розвитку бароко. Просвітницька інтелігенція, її роль у житті суспільства (Я. Козельський, В. Капніст, К. Сакович, Г. Сковорода). Зародження української етнографії (Г. Калиновський, М. Цертелєв, М. Максимович, І. Срезневський та ін.)

Утвердження українського бароко в архітектурі. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII - XVIII ст. Виникнення особливих жанрів в образотворчому мистецтві. Монументальний живопис у дерев'яних та мурованих спорудах. Український портретний живопис. Зародження пейзажного і побутового живопису. Специфіка іконопису XVII - XVIII ст. (роботи Ф. Сельковича, М. Петраховича). Гравюра.

Традиційні і нові літературні жанри: козацько-старшинські літописи; полемічна література; панегірична, релігійно-філософська, соціально-побутова, історична поезія. Бурлескно-травестійні твори. Розвиток громадської і любовної лірики. Мемуарно-історична проза. Творчість Г. Сковороди.

Книгодрукування. Видавничі осередки і друкарні. Біблія і літературні видання. Формування музичної освіти в Україні. Інструментальна музика.

Театр козацького бароко. Шкільний театр. Містерія, мораліте, інтермедії, інтерлюдії. Драми Г. Кониського, Ф. Прокоповича, Д. Туптала та ін. Вертепні вистави.

Тема 4. ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ У 19 – НА ПОЧАТКУ 20 СТ.

Французька буржуазна революція та її вплив на суспільно-політичне життя в Російській імперії. Декабристи та Кириломіфодіївське братство формуванні буржуазно-демократичного руху в Україні. Роль По. Т. Шевченко та народників в зародженні українського національно-ліберального руху.

Скасування кріпосного права, та інші буржуазні реформи 60-70-х рр.. в Російській імперії. Прискорення розвитку капіталістичних відносин на Україні, та створення фабрично-заводської індустрії.

Зародження робітничого руху в Україні, та його вплив на поширення соціал-демократичних ідей в суспільстві. Утворення буржуазних та робітничих партій, та характеристик програмних цілей основаних партій та груп.

Передумови, характер, особливості та рушійні сили буржуазно-демократичної революції в Росії. Революційні події в Україні 1905-1907 рр., та стратегія і тактика різних політичних сил. Створення Державної думи, та аграрна реформа Столипіна.

Перетворення «українства» з культурної та культурно-етнічної категорії в політичну. Питання національної культури в перших українських політичних організаціях (Кирило-Мефодієвське товариство, "громади", «хлопомани»). Українська суспільно-політична думка (М. Костомаров, П. Куліш, В. Каразін, М. Максимович).

Початок національно-культурного будівництва. Формування національної еліти. Історичні дослідження (Д. Бантиш-Каменський, П. Куліш, М. Маркевич та ін.)

Освіта. Перші університети. Поява інтелігенції. Народництво. Недільні школи (Х. Алчевська, барон М. Корф).

Мовне питання (О. Павловський, І. Войцехович, І. Срезневський). Формування національних образів українського життя в творах художньої літератури (М. Гоголь, Т. Шевченко, Марко Вовчок, Г. Квітка-Основ'яненко, Панас Мирний, І. Нечуй-Левицький, І. Франко).

Українське мистецтво XIX ст. Архітектура. Стиль модерн (В. Городецький, Г. Гай, О. Бекетов, В. Кричевський, К. Жуков).

Образотворче мистецтво. Монументальний, історичний, пейзажний, жанровий та портретний живопис (С. Васильківський, І. Їжакевич, О. Мурашко, І. Труш, О. Новаківський, брати Кричевські. Художники-експресіоністи (О. Богомазов). Скульптура (М. Паращук, А. Попель, О. Архипенко, І. Кавалеридзе). Товариство пересувних художніх виставок (1870 р.).

Музичне мистецтво. Поява великих музичних форм. Творчість композиторів М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, С. Людкевича.

Український театр. Перехід від аматорського до професійного театру (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий).

Змістовий модуль 2. Україна XX – початку XXI ст.

Тема 5. ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА УКРАЇНИ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ДОБИ (1917-1920 РР.).

Політичні течії і партії в умовах першої світової війни. "Спілка визволення України, Головна Українська Рада. Українські січові стрільці.

Економічне становище на Україні в роки війни., господарська розруха і погіршення становища трудящих мас. Визрівання загальнонаціональної кризи в країні та розвиток революційного руху серед робітників і селян, солдатів" Лютнева буржуазно-демократична революція і піднесення національно-визвольного руху на Україні, нормування Рад робітничих, селянських і солдатських депутатів. Створення Центральної Ради, її соціальна база, програма. М. С. Грушевський, В.К. Винниченко.

Розвиток подій на Україні між лютим і жовтнем 1917 р. Всеукраїнський національний конгрес 7-8 квітня 1917 р. II Всеукраїнський з'їзд. С.В. Петлюра. Універсали центральної Ради. Липневі події в Петрограді і Центральна Рада.

Перемога збройного повстання в Петрограді і політика Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки. Політичні партії України у виборах до Всеросійських Установчих зборів.

І Всеукраїнський з'їзд Рад та його рішення. Радянська державність. Січневе збройне повстання в Києві. Брестський мир і Україна. Початок наступу німецьких та австро-угорських військ. Гетьманський переворот. Партійний склад уряду П. Скоропадського, його внутрішня і зовнішня політика,

Повстансько-партизанська боротьба проти окупантів і гетьманського режиму. І з'їзд КП/б/У.

Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки, прихід до влади Директорії. Акт об'єднання УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р.

Відновлення і падіння радянської влади на Україні в 1919р. Захоплення території України військами А. І. Денікіна і С.В. Петлюри. Конфлікт між петлюрівцями і денікінцями. Зафронтове бюро ЦК КП/б/У. С. В. Косіор. Визволення України від денікінських військ. Україна в період війни проти білополяків та розгрому врангелівських військ. Ліквідація петлюрівського фронту. Боротьба за владу Рад на Західній Україні.

Початок українізації освіти. Окремої уваги заслуговують здобутки у вищій освіті та науково-дослідній роботі. Вже в 1917 р. за Центральної Ради до існуючих інститутів, університетів додалися Географічний інститут (Київ), Київський юридичний інститут, Херсонський педагогічний інститут, Одеський сільськогосподарський інститут, Харківська консерваторія та 9 учительських інститутів, реорганізованих секретаріатом освіти у вищі навчальні заклади.

Питання культурно-національного відродження Центральна Рада тісно пов'язувала і з вирішенням проблеми поступової українізації державно-адміністративного апарату, діловодства тощо.

Влітку 1917 р. з метою якнайшвидшого відродження національного образотворчого мистецтва українська інтелігенція та секретаріат освіти розпочали підготовку до відкриття Української академії мистецтв. Академію відкрито 18 грудня 1917 р.

Процес українізації культури під опікою Центральної Ради не оминув ініціатив театральної еліти, яка вже 12 березня 1917 р. в театрі М. Садовського провела перші театральні збори. За результатами зборів розпочалася робота з відкриття першого Українського національного театру. Становлення національного театрального мистецтва тісно пов'язане з розвитком народної музики, музичної освіти й хореографії.

Національна революція сприяла і відродженню української видавничої справи. У Києві в 1918 р. діяло близько 40, Катеринославі – 6, Одесі – 5. Ці видавництва масовими тиражами почали друкувати навчально-методичну, художню, наукову, технічну літературу українською мовою. До очевидних досягнень у культурній сфері слід зараховувати роботу над створенням національної музейної та архівної справи.

Тема 6. УКРАЇНА У 20-30 РР. ХХ СТ. СПОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ.

Суспільно-політичне життя на Україні в 20-ті роки. Згорання багатопартійності. Небільшовицькі комуністичні партії. Утвердження монополії Комуністичної партії. Звуження ролі Рад у політичній системі" Розвиток народного господарства України на засадах нової економічної політики. Суперечливий характер політичного і економічного розвитку України наприкінці 20-х у 30 рр. Національне державне будівництво. Політика КП/б/У та інших політичних партій. Пошуки державного об'єднання радянських республік. Союзних договір від 30 грудня 1922 р., його політична оцінка. Х.Г. Раковський, Г.І. Петровський. Українізація: суть, наслідки. Кампанія проти О.Я. Шумського. Згорання НЕПУ. Пагубні наслідки форсованої індустріалізації та насильницької колективізації. Голод 1932-1933 рр. на Україні, його причини, наслідки та національно-політичні аспекти.

Економічний розвиток України напередодні Великої Вітчизняної війни.

Західноукраїнські землі в 20-30-х роках. Розвиток національно-визвольного руху на західноукраїнських землях. Діяльність політичних партій, КПЗУ і Комінтерн. Створення Української військової організації / 1920 р/ ОУН.

Українізація 20-х рр. ХХ ст. та українська культура. Розвиток освіти. Діяльність Всеукраїнської академії наук. Розмаїття літературного життя: "Плуг" (А. Головка, П. Панч та ін.), "Гарт" (П. Тичина, В. Сосюра, М. Хвильовий та ін.), ВАПЛІТЕ, "Молодняк", ВУСПП, "неокласики" (М. Рильський, М. Зеров, П. Пилипович та ін.), "Авангард" тощо). Літературна дискусія 1925-1928 рр.

Визначний реформатор українського театру Лесь Курбас. Драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард (К. Малевич, О. Архипенко, В. Татлін, А. Петрицький, О. Екстер, О. Богомазов, М. Бойчук та ін.). Становлення українського кіномистецтва (О. Довженко). Злет музичної культури.

Початок цілеспрямованої боротьби проти української інтелігенції. Репресії у середовищі діячів освіти, науки, духовенства і митців. Втручання партійного керівництва у сферу художньої творчості. Освіта, наука і мистецьке життя довоєнного періоду.

Тема 7. УКРАЇНА В РОКИ ІІ СВІТОВОЇ ТА ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВОЄН

Вступ Червоної Армії на західноукраїнські землі 17 вересня 1939р. Возз'єднання українських земель. Політика сталінського режиму на західноукраїнських землях" Початок ІІ світової війни її причини, характер. Українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку другої світової війни"

Напад фашистської Німеччини на СРСР. Український напрям в плані "Барбаросса". Оборонні бої радянських військ на Україні. Бої в районі Харкова на

Донбасі та в Криму. Участь трудящих України в розгромі німецько-фашистських військ під Москвою.

Україна під гнітом гітлерівських загарбників. Проголошення ОУН акту відновлення державності 30 червня 1941 року та його наслідки. Створення та діяльність УПА.

Всенародна боротьба в тилу фашистських військ на Україні. С.А. Ковпак, О.Ф.Федоров. Провал фашистської політики на Україні.

Сталінградська битва. Лютнево-березневі бої 1943р. на Україні. Битва під Курськом. Вихід радянських військ до Дніпра і визволення Києва. Розгортання боїв на Правобережній Україні. Корсунь-Шевченківська битва. Перемога в Криму. Визволення Західних областей України і Закарпаття.

Подвиги воїнів з України на фронтах Вітчизняної війни і народних месників. Самовіддана праця трудящих України в східних районах СРСР, Діяльність вчених, діячів літератури і мистецтва України в роки Великої Вітчизняної війни. Проблема визнання західних кордонів СРСР. Кримська конференція і Україна. Участь України у створенні і роботі ООН. Підсумки і уроки другої світової війни для України.

Діяльність наукових та навчальних закладів, преса, радіо, театр, образотворче мистецтво, кіно у час Другої світової війни. Творчість визначних митців (М. Бажан, А. Малишко, Б. Лятошинський, А. Штогаренко, О Шовкуненко, М. Глущенко, М. Дерегус та ін).

Тема 8. УКРАЇНА В ПОВОЄННІ РОКИ (1945 – 1990 – ті рр.)

Зміни у політичній системі України в умовах переходу від війни до миру. Початок .відбудови народного господарства. Допомога народів радянських республік у відродженні економіки України.

Розвиток економіки. Становище у сільському господарстві. Засуха 1946 р. Голод на Україні 1947 р.

Перетворення в західних областях України. Загострення політичної боротьби. ОУН-УПА. Незаконні репресивні дії радянських каральних органів, депортація населення західних Областей.»

Курс XX з'їзду КПРС на демократизацію радянського суспільства і його втілення на Україні. Боротьба проти культу особи Сталіна та його наслідків.

Екстенсивний розвиток народного господарства України, Будівництво гідроелектростанцій на Дніпрі. Проголошення гасла в кінці 50-х років про хімізацію народного господарства та її наслідки; Суперечливий характер розвитку сільського господарства.

Економічні реформи 60-х років. Причини їх незавершеності. Суперечливість духовного життя в республіці, вростання застійних явищ в соціально-економічному розвитку країни, республіки. Формування механізму гальмування, посилення кризових явищ в економіці. Поглиблення труднощів у розв'язанні продовольчої, екологічної, житлової та інших проблем. Негативні явища в розвитку духовного життя. Витіснення української мови з різних сфер

суспільного життя. Нігілістичне ставлення до збереження національної самобутності, нівелювання національної різноманітності. Політичні репресії. 0. Тихий, Ю. Литвин. В, Стус, П. Григоренко, А. Горська, В.Симоненко.

Суперечливі процеси в соціально-економічному і політичному розвитку республіки. Реформа політичної системи та прояви гальмівних процесів на Україні.

Курс на перебудову. Зміни в суспільно-політичному житті республіки. Демократія і гласність. Нова виборча система. Становлення багатопартійності. Закон про мови. Нове національне відродження українського народу. Економічні реформи. Труднощі перебудови республіки. Чорнобильська трагедія. Економічна, соціальна, суспільно-політична, економічна кризи. Криза політики Комуністичної партії. Верховна Рада УРСР /1990 р./ та її найважливіші законодавчі акти. Підсумки першого етапу соціально-економічного розвитку республіки. Заходи щодо виведення республіки із загальної кризи. Міжконфесійні стосунки"

Декларація .Верховної Ради УРСР про суверенітет України і Закон про економічну самостійність республіки. Провал антиконституційного заклоту і його наслідки. Кінець монополії КПРС. Акт про незалежність України найважливіший підсумок боротьби прогресивних сил республіки. Всенародний референдум 1 грудня 1991 р. та його історичне значення Вибори Президента України. Міжнародне визнання незалежної України. Україна спів засновниця Співдружності незалежних держав.

Національно-культурне пробудження 50-х рр. Повернення в культуру спадщини репресованих митців. Творчість шістдесятників (І. Драч, В. Коротич, В. Симоненко, В. Стус, Л. Костенко, Є. Сверстюк, А. Горська, В. Зарецький, О. Заливаха та ін.). Українське "поетичне" кіно (С. Параджанов, Ю. Іллєнко, Л. Осика, І. Миколайчук).

Негативні явища у культурному розвитку України у роки «застою». Розвиток літератури (А. Малишко, О. Гончар, М. Бажан, М. Стельмах, П. Загребельний), театрального і музичного мистецтва (Н. Ужвій, С. Данченко, А. Роговцева, Л. Кадочникова, Г. Майборода, С. Людкевич, М. Скорик, О. Білаш, Є. Мірошніченко, Д. Петриненко, А. Солов'яненко, Г. Ципола, Д. Гнатюк, С. Турчак), живопису (Т. Яблонська, В. Зарецький), декоративно-ужиткового мистецтва. Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування.

Тема 9. УКРАЇНА В УМОВАХ РОЗБУДОВИ НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ.

Труднощі становлення вільних, рівноправних відносин між державами Співдружності. Створення правової бази України, як правової держави. Зміцнення державних кордонів, Формування збройних сил і Військово морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Визначення державних символів та інших інститутів державності.

Місце і роль сільського господарства в економіці України. Аграрне питання в програмних документах українських партій. Сутність і напрями

земельної реформи. Зміна форм та методів господарювання у реформованих виробничих та невиробничих структурах агропромислового комплексу. Екологічні проблеми аграрного сектору України. Державна програма екологізації сільськогосподарського виробництва, впровадження нових технологій. Охорона та відновлення довкілля. Роль фахівців сільського господарства в раціональному використанні ресурсів.

Формування багатопартійної системи в Україні. Класифікація партій та їх виборчі програми. Нова Конституція демократичної, суверенної України. Вибори Президента та до Верховної Ради України у 2004-2005 рр.

Концепція зовнішньої політики України. Визнання України зарубіжними державами, встановлення дипломатичних відносин, формування представництва у міжнародних організаціях, входження у світове співтовариство. Набуття країною статусу без'ядерної держави.

Зовнішня політика 2010-2015 рр. Президентські виборчі кампанії 2010 та 2014 рр. Революція гідності. Збройні конфлікти в Криму, Донецькій та Луганській областях. Протистояння світу агресії Росії на Сході України.

Культурні процеси в Україні після здобуття незалежності. Основи законодавства про культуру, мови, освіти. Входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. Культурно-мистецькі товариства. Розширення сфери діяльності творчих спілок, мистецьких груп. Зміцнення зв'язків і співробітництва України з іншими державами.

Національна культура в умовах мультикультуризму. Проблеми національної самоідентифікації українців. Повернення до української культури творчої та художньої спадщини визначних діячів та представників діаспори. Роль церков у процесах духовного розвитку. Сучасний літературний процес. Проведення музичних конкурсів і фестивалів.

Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики. Українська культура - самобутнє явище світової культури.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Україна від первісного ладу до початку XX ст.							
1	Лекція 1	Становлення людської цивілізації на території України. Київська Русь і Галицько-Волинська держава.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Становлення людської цивілізації на території України.			2		5
	Самостійна робота 1	Східнослов'янські племена	-	-	-	2	2
2	Практичне заняття 2	Княжа доба на українських землях	-	-	2	4-	5
	Самостійна робота 2	Галицько-Волинська держава і Золота Орда	-	-	-	2	1
3	Лекція 2	Українські землі у Литовсько-Польську добу. Українська національна революція (1648-1676 рр.).	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Українська національна революція (1648-1676 рр.).	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 3	Українські землі у складі Литви та Польщі	-	-	-	4	1
4	Практичне заняття 4	Доба Руїни. Українські землі напр. 50-х – у 80-х рр. XVII ст..	-	-	2	4	5
	Самостійна робота 4	Українське козацтво напр. XVI ст. – пер.пол. XVII ст.	-	-	-	4	1
5	Лекція 4	Гетьманщина напр. XVII-XVIII ст.. Національно-культурне відродження України у XIX ст.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Україна у складі Російської та Австрійської імперій у XIX ст.	-	-	2	4-	5

	Самостійна робота 5	Західноукраїнські землі у XIX ст..	-	-	-	2	1
6	Практичне заняття 6	Україна у складі Російської та Австрійської імперій у XIX ст.	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 6	Західноукраїнські землі у XIX ст..	-	-	-	2	1
7	Самостійна робота 7	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	4	-
8	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 44 год.			6	-	12	26	50
Змістовий модуль 2. Україна у новітню добу (XX – початок XXI ст.)							
9	Лекція 5	Українська національно-демократична революція (1917 – 1920 рр.). Україна між двома світовими війнами (1921-1939 рр.).	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Українська революція та боротьба за збереження державної незалежності України (1917-1920 рр.)	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 6	Україна на початку XX ст..	-	-	-	4	1
10	Практичне заняття 8	Україна між двома світовими війнами (1921-1939 рр.).			2		4
	Самостійна робота 7	Особливості розвитку України у 1921-1928 рр..	-	-	-	4	1
11	Лекція 9	Україна в роки II Світової війни.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Український народ у подіях II світової війни.	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 8	Розвиток західноукраїнських земель у 1921-1938 рр.	-	-	-	4	1
12	Лекція 10	Україна в повоєнні роки (1945 – 1990 – ті рр.). Історія та культура сучасної України	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 10	Україна в повоєнні роки (1945 – 1953 – ті рр.).			2		4
	Самостійна робота 9	Культура України у добу застою	-	-	-	4	2

13	Практичне заняття 11	Україна в умовах десталінізації 1953-1964 незалежності	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 11	Культурна політика за часів М. Хрущова	-	-	-	4	2
14	Практичне заняття 12	Україна в роки кризи радянської влади (1965 – 1985 рр.)	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 12	Україна в за часів «застою» та «перебудови»	-	-	-	2	1
15	Практичне заняття 13	Україна в умовах незалежності	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 13	Культура України сучасної доби	-	-	-	2	2
16	Самостійна робота 14	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	2	-
17	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 46 год.			6	-	14	26	50
Залік							-
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1 ПМК-1

1. Особливості первісної епохи в історії України.
2. Скіфо-сарматська доба на українських землях.
3. Охарактеризуйте особливості культури східнослов'янських племен.
4. Політика перших князів Київської Русі.
5. Реформи Володимира Великого.
6. Політична діяльність Ярослава Мудрого.
7. Боротьба Русі з монголо-татарською навалою у XIII ст..
8. Дайте характеристику архітектури та живопису Київської Русі.
9. Напрямки діяльності Данила Романовича (Галицького).
10. Галицько-Волинське князівство напр. XIII - поч. XIV ст..
11. Становище українських земель у складі Литви та Польщі: історичний аналіз.
12. Дайте характеристику розвитку архітектури та живопису України в добу Ренесансу.
13. Економічний розвиток українських земель у складі Речі Посполитої у XVI ст..
14. Проаналізуйте розвиток літератури та книгодрукування в Україні у XV-XVI ст.
15. Проаналізуйте розвиток української літератури у XVII-XVIII ст.
16. Проаналізуйте розвиток архітектури українського бароко.
17. Формування української козацької держави в період національно-визвольної війни сер. XVII ст..

18. Особливості доби Руїни у 60-х – 80-х рр. XVII ст..
19. Внутрішня та зовнішня політика І. Мазепи.
20. Конституція П. Орлика.
21. Колоніальна політика Російської імперії на українських землях у пер. пол. XVIII ст..
22. Адміністративно-територіальний поділ українських земель Росією та Австрією наприкінці XVIII – на поч. XIX ст..
23. Особливості економічного розвитку України в пер. пол. XIX ст..
24. Суспільні рухи в Україні у пер. пол. XIX ст..
25. Проаналізуйте розвиток літератури в XIX ст.
26. Дайте характеристику освіти та науки України у XIX ст.
27. Охарактеризуйте особливості драматургії та театру в XIX ст.
28. Дайте характеристику живопису та архітектури в XIX ст.
29. Реформи 60-70-х рр. XIX ст. у Наддніпрянщині.
30. Громадівський рух др. пол. XIX ст..

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Процес формування українських політичних партій на початку XX ст..
2. Аграрна реформа П.Столипіна в Україні.
3. Державотворча діяльність Центральної Ради.
4. Внутрішня політика ЗУНР.
5. Політичне становище України на початку 20-х років XX ст..
6. НЕП в Україні: причини запровадження, мета та наслідки.
7. Проведення політики «українізації» 20-х рр. XX ст..
8. Охарактеризуйте художню культуру українського "розстріляного Відродження"
9. Проведення індустріалізації в Україні та її наслідки.
10. Етапи і наслідки колективізації в Україні.
11. Становище західноукраїнських земель у 20 – 30 рр. XX ст..
12. Бойові дії на території України у 1941-1942 рр..
13. Фашистський окупаційний режим в Україні в роки Другої Світової війни.
14. Рух Опору на території України в роки Другої світової війни.
15. Хід визволення України Червоною Армією.
16. Відбудова народного господарства УРСР у повоєнні роки.
17. Політика радянської на західноукраїнських землях.
18. Ідеологічні процеси в Україні напр. 40-х – пер. пол. 50-х рр. XX ст.
19. Складові процеси деєталінізації в Україні.
20. Соціально-економічні реформи др. пол. 50-х – пер. пол. 60-х рр. в УРСР.
21. Рух шістдесятників в Україні.
22. Соціально-економічне становище України у період системної кризи радянського ладу (1965-1985 рр.).
23. Охарактеризуйте особливості розвитку театру та кіно в др. пол. XX ст.
24. Дисидентський рух 60-х – пер. пол. 80-х рр. XX ст..

25. Становлення багатопартійної системи в Україні напр. 80-х рр. ХХ ст..
26. Економіка сучасної України, проблеми і перспективи.
27. Напрямки зовнішньої політики незалежної України.
28. Проаналізуйте розвиток української освіти та науки на сучасному етапі.
29. Охарактеризуйте розвиток української літератури на сучасному етапі.
30. Проаналізуйте особливості розвитку музики незалежної України.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Білоцерківський В. Я. Історія України: навчальний посібник/ В. Я. Білоцерківський. - К: Центр учбової літератури, 2007. - 535 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. – К.: Академвидав, 2007. – 688 с.
3. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України в таблицях./ О.В. Гісем, О.О. Мартинюк, О.Ф. Трухан– Харків, 2007. – 480 с.
4. Греченко В.А., Чорний І.В. та ін. Історія світової та української культури. / В.А. Греченко, І.В. Чорний та ін.- К.: Літера, 2000. – 464 с.
5. Гудзь В.В. Історія України. / В.В. Гудзь– К.: Видавничий дім «Слово», 2003. – 616 с.
6. Історія України / За ред. Смолія В.А. – К., 1997.
7. Історія України / Кер. авт. кол. Зайцев Ю. – Львів, 1996.
8. Політична історія України /За ред. В.І.Танцюри. – К., 2001.
9. Попович М.В. Нарис історії культури України./ М.В. Попович – К.: Арттек, 1999. – 728 с.
10. Субтельный О. Украина : история. / О. Субтельный– К.: Либідь, 1994. – 736 с.
11. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 356 с.
12. Горбач Н.Я Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій/ Н.Я Горбач. та ін.- Львів: Каменяр, 1993.- 164с.
13. Українська культура: історія і сучасність / за ред. С.О. Черепанової. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.

Допоміжна

14. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. / Я. Грицак– К., 1996.- 342 с
15. Грушевський М. Історія України-Русі. В II т. 12 кн./ М. Грушевський – К., 1991-1997.- 754 с.
16. Дробот І.І., Кучер В.І., Слюсаренко А.Г., Чернега П.М. Український народ у Другій світовій війні. / І.І. Дробот, В.І. Кучер, А.Г. Слюсаренко, П.М.Чернега – К., 1998.- 542 с.
17. Ісаєвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. / Я. Ісаєвич - Львів, 1996.- 324 с.
18. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник./В.М.Литвин, В.І.Гусєв, А.Г.Слюсаренко та ін. – К., 2002. 240 с.

19. Кравчук Л. Останні дні імперії. Перші роки надії./ Л. Кравчук – К., 1994.-264 с.
20. Кремень В.Г., Табачник Д.В., Ткаченко В.М. Україна: альтернативи поступу. Критика історичного досвіду./ В.Г. Кремень, Д.В. Табачник, В.М. Ткаченко – К., 1996. – 342 с.
21. Яворницький Д. Історія запорозьких козаків. Т. II / Д. Яворницький– К., 1999.- 384 с.
22. Яковенко Н. Нариси історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. – К., 1997. – 342 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

23. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ – [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - <http://nip.tsatu.edu.ua>
24. Література наукової бібліотеки ТДАТУ - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>